

Ekologie, zdraví a estetika staveb

Co chybí ekologii, aby byla pravdivá a zdravá? Jsou ekologické stavby opravdu šetrné vůči přírodě? Jak dosáhnout toho, aby se nám stavby s ekologickými přístupy opravdu líbily? Pojdme se společně zamyslet nad tím, jak je dnes chápán pojem ekologické stavby a čím by mohl být rozšířen. Úvaha je doplněna fotografiemi domu, jehož návrh byl zpracován právě v tomto smyslu.

Text a foto: akad. arch. Oldřich Hozman

Stúdio ARC, ateliér celostní architektury
 akad. arch. Oldřich Hozman
 Na Zájezdu 16/1945, 101 00 Praha 10
 tel./fax: +420 235 311 622
 www.arc.cz, e-mail: arc@arc.cz

1

3

- Hala přiléhající k obvodové chodbě. Hrázdná konstrukce stěn je vyzdívána nepálenými cihlami 1
- Uměleckořemeslné zpracování oken, oplechování a podezdívky 2
- Kruhové apsidy jsou v tloušťce střešy zatepleny balíky z obilné slámy 3
- Celkový pohled na dům s vnitřní zahradou a zatravněnou bezúdržbovou střechou 4
- Vstup do domu má pečlivě rukodělně zpracované detaily 5
- Vnitřní zahrada domu **Úvodní dvoustrana**

Přednáškový cyklus architekta

Hozmana Celostní pohled na ekologickou architekturu se bude konat v Městské knihovně v Praze:

11. 10. 2010 od 19 do 21 hodin

18. 10. 2010 od 19 do 21 hodin

25. 10. 2010 od 19 do 21 hodin

1. 11. 2010 od 19 do 21 hodin

6. 11. 2010 celodenní seminář (10–19 hodin)

www.arc.cz/web_cz/seminare-prednasky.php

2

Běžně nazýváme ekologickou architekturou například stavby, které mají zatravněnou střechu. To je samozřejmě hezké. Plocha střechy vrací do přírody zeleň, jež byla zničena stavbou. Taková střecha také pomáhá v létě dům ochlazovat. Zatravněné střechy vypadají pěkně na pohled. Řekněme si však upřímně: stačí výše uvedené opravdu k tomu, abychom mohli nazývat takovou stavbu ekologickou? Vždyť ostatní části stavby třeba vůbec ekologické nejsou. Kde jsou hranice pro používání pojmu ekologická stavba?

Můj osobní názor je, že ekologická stavba by měla být především zdravá. Zdravá pro člověka i pro krajinu. Působí-li prostředí zdravě, je v rovnováze daleko více souvislostí než jenom třeba to, že má stavba zelenou střechu. Přiznejme si, že úplnou zdravotnost vnímáme jen v panensky nedotčené krajině. Zvládneme navrhnout takovou architekturu? Moje zkušenost je, že se tomuto ideálu můžeme přiblížit. A to stavbami, které používají co možná nejčistší přírodní stavební materiály a zároveň dbají na estetiku. Člověk vnímá zdravě prosté materiály, například kámen, hlinu, dřevo a rostlinné materiály. Jsou-li navíc kultivovaně zpracovány, působí

stavba z nich harmonicky. To je jedna z cest, jak se přiblížit pravému významu pojmu zdravá ekologická architektura.

Přírodní materiály a ekologické technologie samy o sobě nestačí. Odrážejí pouze materiální přístup k řešení prostředí. Promlouvají jenom k fyzické části vnímání. V ekologické architektuře je třeba se soustředit i na kultivaci toho, čím se sytí duše člověka. Tím je estetické zpracování staveb, které tvoří kulturu prostředí. Rozšířit pojem ekologická architektura můžeme, když si již v zadání dáme vědomé předsevzetí, že dosáhneme vysokých estetických kvalit stavby. Je-li architektura krásná na pohled, je to přece zážitek pro duši člověka. Krása totiž souvisí s morálkou. To, jak prostředí vypadá, má vliv na to, jak se v něm chováme. Krása prostředí vychovává. Do špinavého kouta ve městě klidně odhodíte další nedopalek. Ale nad krásnou bílou vyleštěnou podlahou z mramoru byste si to přinejmenším rozmysleli. S ekologií souvisí chování, které prostředím ovlivňuje. Přírodní materiály mohou být i ušlechtilé a umělecky řemeslně zpracované. To je jedna z dalších cest, jak rozšířit pojem ekologie o kvalitní estetické pojetí staveb. Dosud jsme si řekli o tom, jak rozšířit pojem

ekologické architektury z pohledu materiálního a duševního. Zmínil jsem přírodní materiály a estetické zpracování staveb. V panensky nedotčené přírodě, která pro nás představuje určitý ideál, však zažíváme ještě něco vyššího. Je to posvátnost prostoru, který nás vede k úžasu a okouzlení. Zažíváme to například, když stojíme mezi krásně tvarovanými skalami nebo v harmonickém údolí řeky. Jsme-li krásou nějakého místa opravdu silně osloveni, máme potřebu vyjádřit svůj pocit pochvalnými slovy. Podobnou náladu můžeme zažít v posvátné stavbě. Vytváří v nás hlubokou pokoru nad tím, co bylo okolo nás stvořeno. To je duchovní kvalita prostředí, která ovlivňuje etiku. Blahořečení prostředí prohlubuje v člověku úctu k místu a k materiálům. Dá-li se v architektuře zažít pocit pokory, tak to probouzí v člověku zájem o duchovní kvality života. Když pronesete k blízkému příteli upřímnou pochvalu, jeho vztah k vám se změní. Podobné je to s prostředím. I k místu se dá promluvit. Krásným slovem je možné blahořečit a uzdravovat. Budete-li svůj dům ze srdce milovat a chválit, pozná to z jeho nálady každý, kdo tam přijde. To je další z úrovní, jak povýšit a rozvíjet pojem ekologie.

5